

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Михаил Груев – член на научно жури за провеждането на конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” в Софийския университет „Св. Климент Охридски” по професионално направление 2.2. – История и археология (Съвременна история: История на европейската интеграция), обявен в ДВ, бр. 61/2.08.2022 г.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 2.2. – История и археология (Съвременна история: История на европейската интеграция) е обявен в Държавен вестник, бр. 61 от 2.08.2022 г. Процедурите по обявяването му, назначаването на научното жури и установяването на допустимост на кандидатите, са проведени съгласно Закона за развитие на академичния състав в Р. България и Правилника за устройството и дейността на Софийския университет „Св. Климент Охридски”. За участие в конкурса документи е подал само един участник – д-р Борис Кирилов Стоянов – главен асистент в Катедрата по Нова и съвременна история в Историческия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски”.

1. Преподавателска дейност на кандидата

Видно от професионалната автобиография на кандидата, той е с 23 години професионален опит като преподавател, от които повече от 15 – съответно като асистент, старши и главен асистент в Софийския университет. От изготвената справка за учебната заетост на д-р Стоянов може да се констатира, че той е водил и продължава да води семинарни упражнения, лекции и практикуми по шестнадесет теми и дисциплини в различни бакалавърски и магистърски програми в университета. Основната част от тях са посветени на Новата и Съвременна история, както и на процесите на интеграция в Европа след Втората световна война. До този момент той е бил и научен ръководител на 20 успешно защитили дипломанти в бакалавърска и магистърска степен – факт, който свидетелства за мястото му на уважаван и търсен от студентите преподавател, който умее да дава и да изисква от тях.

2. Научно-изследователски приноси и достижения

В научно-изследователската работа на д-р Борис Стоянов биха могли да се обособят няколко тематични области и сфери на интерес. Първата и най-добре застъпена сред тях е темата за сложния път по изграждането на обединена Европа след Втората световна война. Всъщност по нея той работи още непосредствено след завършването на университетското си образование, но тук ще бъдат коментирани само онези от публикациите му, появили се след защитата на докторската му дисертация през 2006 г. Тя е озаглавена: „Изграждане на обединена Европа 1948 – 1957 г.“. В следващите си изследвания той разширява хронологическите граници на тази тема, обхващайки постепенно периода от 60-те години до края на ХХ век. На тази проблематика са посветени общо 17 студии и статии. Сред тях без съмнение с най-сериозна тежест е монографията му: „Европа преди Европа. Проектите за Трета сила, Европейска федерация и Съединени европейски щати и тяхната съдба 1945 – 1949 г.“, публикувана от Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. В нея авторът обобщава по-ранните си наблюдения около противоречивите позиции, от които най-напред Великобритания, а след това и Франция, както и по-отдалечено – Съединените щати, се опитват да родят или поне да акушират при раждането на една нова Европа. Изследването почива върху респектиращо количество чужда, почти изключително англоезична литература, спомени и дневници, протоколи от различни форуми, публикувани в авторитената документална поредица на американския департамент „Foreign Relations of the United States Series,,“, протоколи от заседанията на Конгреса през разглеждания период, някои от най-важните вестници, излизали в европейските столици и т. н. Един от сериозните проблеми при работата по подобна тема е справянето с огромния обем публикувана вече литература, която трябва не само да бъде изчетена, но и съпоставително изследвана и критично осмислена. Струва ми се, че авторът блестящо се е справил с това методологическо предизвикателство, като от стотиците заглавия на различни по обем монографии, студии, статии или просто популярни брошури, бълвани от различни европейски институции, е съумял да изгради изследване с оригинална структура, новаторски поглед и собствен почерк. Много внимателно и критично той се спира най-напред на провала на Великобритания да се превърне в локомотив на европейското единство в една ситуация, когато самата нейна империя е започнала вече да се разпада. В този контекст сериозно внимание е отделено и на сложните британско – френски отношения,

интересни именно с опитите на двете залязващи колониални империи да изградят нов полюс в двуполусния вече свят. Авторът демонстрира изключително добро познаване на политическия живот в основните европейски държави през разглеждания период, анализирайки отношението на големите идеологически семейства към европейската идея. Специално място е отделено и на различните движения за европейско единство, като част от търсещите своя нов облик либерални формации. Следващата част от изследването е посветена на оглеждането на целия проблем в американската външна политика и по-специално в идеята за плана „Маршал“. Стоянов е разгледал критично различните възгледи сред американските политически и дипломатически кръгове за ролята на Съединените щати в процеса на изграждане на евентуален техен европейски еквивалент. Съвсем убедително, в края на изследването си, той е показал защо именно Франция успява да поеме контрол над целия процес и в последна сметка, изграждайки впоследствие оста Рим – Париж – Бон, успява да завърши успешно този процес. Следва да се отбележи, че монографията на Стоянов сериозно се различава от популярния в сферата на европейските изследвания жанр: „За първи път на български език“ и притежава самостоятелна научна тежест, която, убеден съм, би могла да има и международен успех.

Другите тематични области, в които се разполага творчеството на кандидата, са свързани с изграждането и функционирането на съветската тоталитарна система и на американския подход към диалога „Изток – Запад“. На тези теми са посветени общо девет негови публикации.

3. Административен капацитет

Когато се прави обща оценка за качествата на определен кандидат, макар това да не е посочено в нормативната база като императивно изискване за заемането на академична длъжност, все пак ми се струва уместно да се спра и на неговия административен капацитет. Тези качества са особено важни от гледна точка на перспективите за подборане на нови академични кадри, развитието на нови програми и форми на преподаване. В случая кандидатът има отличен опит като административен секретар на катедрата по Нова и съвременна история в Историческия факултет, ръководител на две магистърски програми, работил е по три проекта, финансирани от

оперативните програми на Европейския съюз, три проекта по фонд „Научни изследвания“, четири други проекта, финансирани от държавния бюджет, член е на Издателския съвет на ИФ и т. н. Всичко това му дава богат и разнообразен административен опит, който би могъл да му даде и нови хоризонти на реализация.

4. Заключение

Всичко казано по-горе, както и обстоятелството, че в публикациите на кандидата никъде не съм констатирал плагиатство, ми дават основание да заключа, че пред научното жури е поставена една достойна кандидатура, която заслужава най-висока оценка. Убедено гласувам „за“ при избора на д-р Борис Кирилов Стоянов на академичната длъжност „доцент“ в Софийския университет „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 2.2. – История и археология (Съвременна история: История на европейската интеграция).

София, 28.11.2022 г.

Член на научното жури:

/доц. д-р Михаил Груев/